

Quick Study : SMEs ญี่ปุ่นบุกเข้าไทย ส่งผลกระทบต่อSMEs ไทย..จริงหรือ!!!

จากเหตุการณ์แผ่นดินไหวและสึนามิในญี่ปุ่นที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2554 ที่ผ่านมา ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจญี่ปุ่นอย่างรุนแรงทั้งในภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการ และภาคการเกษตร จากความเสียหายของโรงงานอุตสาหกรรม การขาดแคลนไฟฟ้า การรั่วไหลของสารกัมมันตรังสี และการสูญเสียความเชื่อมั่นของนักลงทุนและนักท่องเที่ยว ซึ่งสะท้อนได้จากการหดตัวของเศรษฐกิจญี่ปุ่นในไตรมาสแรกของปี 2554 ที่ระดับร้อยละ 0.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า แม้ว่าภาคการผลิตและการจ้างงานของญี่ปุ่นในช่วง 2 เดือนแรกปี 2554 จะส่งสัญญาณถึงการฟื้นตัวที่ดีก็ตาม ซึ่งยืนยันโดยดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม และ Purchasing Manager Index ที่ยังรักษาทิศทางเติบโตต่อเนื่องจากไตรมาสที่ 4 ของปี 2553 และตัวเลขการว่างงานที่ลดลงต่อเนื่องจากไตรมาสที่ 4 ของปี 2553 ซึ่งจะเห็นได้ว่า ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจทั้งในภาคการผลิตและการจ้างงานยังคงมีสัญญาณที่ดีอยู่ แต่ด้วยความรุนแรงของเหตุการณ์ภัยพิบัติดังกล่าว ทำให้เศรษฐกิจญี่ปุ่นในไตรมาสแรกของปี 2554 หดตัวลดลง อีกทั้งยังมีสัญญาณบ่งชี้ว่าเศรษฐกิจญี่ปุ่นอาจหดตัวมากยิ่งขึ้นในไตรมาสที่ 2 ของปี 2554 (“เศรษฐกิจญี่ปุ่นอาจทรุดหนักในไตรมาส 2: ศูนย์วิจัยกสิกรไทย”, กรุงเทพฯ, พฤษภาคม 2554)

ทั้งนี้ จากการเปิดเผยของบริษัทผู้ผลิตในญี่ปุ่นว่าอาจเริ่มปรับกำลังการผลิตเข้าสู่ภาวะปกติในราวไตรมาสที่ 3 ของปี 2554 นี้ ทำให้คาดว่าภาวะการเพิ่มขึ้นของการส่งออกชิ้นส่วนอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนส่วนที่ผลิตได้ในโรงงานในญี่ปุ่นที่เสียหายและการชะลอตัวในการส่งออกในธุรกิจกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วน อาจดำเนินต่อเนื่องได้ดีขึ้นในไตรมาสที่ 2 ของปี 2554 ขณะที่การส่งออกของไทยในสินค้าที่เกี่ยวข้องกับสายการผลิตของญี่ปุ่นจะค่อยๆ ปรับสู่ภาวะปกติในครึ่งหลังปี 2554 โดยที่อุตสาหกรรมประกอบรถยนต์ในไทยเริ่มส่งสัญญาณการคืนกำลังการผลิตได้ในเดือนมิถุนายน 2554 จากการใช้ชิ้นส่วนจากแหล่งผลิตอื่นๆ (Sourcing) และการเพิ่มกำลังการผลิตของผู้ผลิตรายเดิมในญี่ปุ่นที่ยังสามารถผลิตได้ แต่อย่างไรก็ดีการผลิตในไทยก็ยังไม่สามารถทำได้เท่ากำลังการผลิตเดิม เนื่องจากยังขาดชิ้นส่วนบางชนิดที่ยังผลิตได้น้อยจากสายการผลิตทั่วโลก ดังนั้นจึงคาดว่าการผลิตรถยนต์ในไทยน่าจะสามารถฟื้นตัวขึ้นได้ในไตรมาสที่ 3 และกลับสู่ภาวะปกติในไตรมาสที่ 4 ของปี 2554 ตามทิศทางฟื้นตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในญี่ปุ่น อีกทั้งไทยยังจะได้รับอานิสงส์จากความต้องการสินค้าเพื่อการฟื้นฟูความเสียหาย เช่น อุปกรณ์ก่อสร้าง ลิฟต์ บันไดเลื่อน และเฟอร์นิเจอร์ ที่อาจเพิ่มขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าวอีกด้วย

โอกาสและความพร้อมของประเทศไทยในฐานะแหล่งรองรับการย้ายฐานการผลิต

ประเทศไทยนับเป็นแหล่งรองรับการลงทุนที่สำคัญของญี่ปุ่นในแถบอาเซียน จากความพร้อมในด้านสาธารณูปโภค ทักษะแรงงาน และกำลังซื้อที่อยู่ในระดับแนวหน้าของอาเซียน ทำให้แม้ญี่ปุ่นจะต้องเผชิญเหตุภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในเดือนมีนาคม 2554 แต่ยอดการขอรับการส่งเสริมการลงทุนในไทยของนักลงทุนญี่ปุ่นยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยนางอรรชกา สีบุญเรือง เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (บีโอไอ) ได้ระบุว่าในระยะเวลา 4 เดือน (มกราคม – เมษายน 2554) บริษัทญี่ปุ่นได้ดำเนินการยื่นขอรับส่งเสริมการลงทุนมีการปรับตัวเพิ่มขึ้นทั้งจำนวนโครงการและมูลค่าเงินลงทุน ซึ่งสะท้อนความเชื่อมั่นของนักลงทุนญี่ปุ่นต่อศักยภาพของประเทศไทยในการเป็นแหล่งรองรับการลงทุนในอนาคตอันใกล้ โดยมีจำนวนและเงิน

ลงทุน ดังนี้ (“บีโอไอ เพื่อยอดลงทุน 4 เดือนแรกแตะ 1.7 แสนล้านบาท เพิ่มขึ้น 31%”, ผู้จัดการออนไลน์, พฤษภาคม 2554)

ตารางที่ 1 การขอรับส่งเสริมของบริษัทญี่ปุ่นที่ต้องการลงทุนในไทยสูงสุด 3 อันดับแรก

บริษัทญี่ปุ่นที่ยื่นขอรับส่งเสริมการลงทุนในไทยสูงสุด 3 อันดับแรก จำแนกตามประเภทธุรกิจ	จำนวนโครงการ	เงินลงทุน (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)
- ธุรกิจผลิตภัณฑ์โลหะ และเครื่องจักรและอุปกรณ์ขนส่ง	148	50,300	25.4
- ธุรกิจบริการและสาธารณูปโภค	131	37,700	22.5
- ธุรกิจเคมี กระดาษ และพลาสติก	73	32,900	12.6
- ธุรกิจอื่นๆ	230	49,200	39.5
รวมทั้งสิ้น	582	170,100	100.0
อัตราการขยายตัว (YoY)	53 %	31 %	

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมการลงทุน (พฤษภาคม 2554)

SMEs ญี่ปุ่นเริ่มเข้ามาลงทุนในไทย

ตามที่ นายโนบูกิ ฮิกากิ หัวหน้าแผนกการเงินภาคพื้นเอเชียและโอเชียเนีย ธนาคารเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งญี่ปุ่นหรือเจบิค (JBIC) ได้เปิดเผยว่า ปัจจุบันรัฐบาลประเทศญี่ปุ่น สนับสนุนธุรกิจ SMEs ของญี่ปุ่นให้กระจายการลงทุน และจัดตั้งสำนักงานและโรงงานผลิตในประเทศในเอเชีย โดยมอบหมายให้ ธนาคารเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งญี่ปุ่น (JBIC) เป็นผู้ประสานงานและผลักดันโครงการ ซึ่งประเทศไทยถือเป็นเป้าหมายการลงทุนที่สำคัญแห่งหนึ่งของนักลงทุนญี่ปุ่น เนื่องจากการลงทุนในประเทศญี่ปุ่นเองเริ่มอึมครึม และปัญหาค่าเงินเยนที่แข็งค่าขึ้นต่อเนื่อง ทำให้ผู้ประกอบการ SMEs ญี่ปุ่นต้องการออกไปลงทุนในต่างประเทศเพื่อลดต้นทุน อีกทั้งปัญหาจากภัยพิบัติที่เกิดขึ้นได้สร้างความเสียหายในโรงงานที่ตั้งและพลังงานที่ยังไม่กลับเข้าสู่ภาวะปกติ ซึ่งประเทศไทยมีจุดเด่นด้านคุณภาพแรงงาน ถึงแม้ว่าจะมีอัตราค่าจ้างแรงงานสูงกว่าเวียดนามก็ตาม แต่คุณภาพฝีมือแรงงานของไทยดีกว่า แต่ไทยต้องเตรียมความพร้อมในการพัฒนาศักยภาพและจะต้องระมัดระวังเรื่องการขาดแคลนแรงงานในระยะ 3 – 5 ปี เนื่องจากจะมีความต้องการแรงงานทั้งในระดับอาชีวะ จนถึงระดับปริญญาตรีของไทย โดยเฉพาะในสาขาจักรกลโรงงาน และไฟฟ้า เป็นจำนวนมาก ประมาณ 300,000-350,000 คน ในอีก 5 ปีข้างหน้า รวมทั้งการวางระบบขนส่งที่มีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานต่อเนื่อง (มติชน, 31 พฤษภาคม 3554) ซึ่งปัจจุบัน มี SMEs ญี่ปุ่นที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยแล้ว ประมาณ 7,000 บริษัท ส่วนใหญ่เป็นบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ที่เป็นซัพพลายเออร์ของบริษัทผลิตรถยนต์รายใหญ่

ในการขอรับการส่งเสริมการลงทุนในไทยของ SMEs ญี่ปุ่นในช่วงระยะเวลา 5 เดือนที่ผ่านมา (มกราคม – พฤษภาคม 2554) นั้น นางอรรชกา สีบุญเรือง เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ได้เปิดเผยว่า กลุ่ม SMEs ได้มีการขอรับส่งเสริมการลงทุนเป็นจำนวน 92 โครงการ มูลค่าเงินลงทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ

ละ 525 หรือประมาณ 5 เท่า ซึ่งกลุ่มอุตสาหกรรมที่เป็นที่สนใจของ SMEs ที่จะขยายการลงทุนในไทย ได้แก่ อุตสาหกรรมอาหาร เนื่องจากการต่อยอดจากการส่งออกวัตถุดิบในไทย ทำให้สนใจในการตั้งโรงงานด้านวัตถุดิบอาหาร โดยเฉพาะภาคเหนือของไทย รวมทั้งอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมยานยนต์ และชิ้นส่วน และอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ เป็นต้น ซึ่งจะเป็นผู้ผลิตชิ้นส่วนและอุตสาหกรรมสนับสนุนใน SMEs นอกจากนี้ นายทรงพล ชิวะปัญญาโรจน์ รองกรรมการผู้จัดการ ธนาคารกสิกรไทย ยังได้กล่าวอีกว่า ปัจจุบัน SMEs ญี่ปุ่นกำลังเตรียมขอ BOI ประมาณ 150 บริษัท และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่า 50 บริษัทในปี 2554 นี้ โดยแนวโน้มการเติบโตทั่วไปของ SMEs ญี่ปุ่นจะมี 2 ปัจจัย คือ 1) Supply Chain มีการขยายตัวในประเทศไทยมากขึ้น โดยเฉพาะอุตสาหกรรมยานยนต์ ซึ่งในปีนี้จะเริ่มเห็นอุตสาหกรรมอื่น ๆ เข้ามาในประเทศไทยหลากหลายชิ้น เช่น อุตสาหกรรมอาหาร 2) SMEs ญี่ปุ่นที่ประสบภัยพิบัติสึนามิที่ย้ายฐานมาที่ประเทศไทย โดนตอนนี้อยู่ระหว่างการพิจารณา (ประชาชาติธุรกิจ, มิถุนายน 2554)

ผลกระทบต่อธุรกิจ SMEs ไทยหลังจากการขยายการลงทุนของ SMEs ญี่ปุ่น เข้ามาในไทย

จากข้อมูลของ BOI ที่ระบุว่า SMEs ญี่ปุ่นได้ขอรับการส่งเสริมการลงทุนในไทยเป็นจำนวนมาก ส่วนมากจะอยู่ใน*ธุรกิจชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วย แผงวงจร PCB (Printed Circuit Board), semiconductor, IC, Hard Disk Drive เป็นต้น ธุรกิจอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า ธุรกิจชิ้นส่วนยานยนต์ ธุรกิจเกี่ยวกับอาหาร ธุรกิจด้านการเกษตร และธุรกิจสิ่งพิมพ์* จะเห็นได้ว่า SMEs ญี่ปุ่นเข้ามาต่อยอดและสนับสนุนบริษัทแม่ของตนเองเป็นหลัก โดยปัจจัยหลักที่ SMEs ญี่ปุ่นขยายการลงทุนในไทย คือ

ปัจจัยด้าน SMEs ญี่ปุ่นต้องผลักดันตนเองไปลงทุนในไทย (Push Factors)

1. ต้นทุนการผลิตที่ญี่ปุ่นสูง และ/หรือไม่สามารถแข่งขันได้
2. ค่าเงินเยนแข็งค่าขึ้นอย่างต่อเนื่อง
3. ตลาดในญี่ปุ่นถึงจุดอิ่มตัว
4. ภัยธรรมชาติที่รุนแรงอย่างต่อเนื่อง เช่น สึนามิ แผ่นดินไหว เป็นต้น
5. หาแหล่งวัตถุดิบใหม่หรือทดแทน เพื่อใช้ในการผลิต

ปัจจัยของประเทศ SMEs ญี่ปุ่นขอรับการส่งเสริมลงทุนในไทย (Pull Factors)

1. ไทยเป็นจุดศูนย์กลางระหว่างประเทศที่กำลังมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างอินเดียและจีน รวมทั้งไทยยังมีข้อตกลงเขตการค้าเสรี (FTA) กับนานาประเทศ
2. เป็นศูนย์กลางการกระจายสินค้าเข้าสู่อาเซียนได้เป็นอย่างดี
3. อุตสาหกรรมไทยมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องในอนาคต
4. เป็นแหล่ง Supply Chain ที่มีอยู่ในไทยเป็นจำนวนมาก โดย SMEs ญี่ปุ่นจะเป็นผู้ผลิตชิ้นส่วนและอุตสาหกรรมสนับสนุนให้กับบริษัทแม่ที่อยู่ในไทย
5. ต้นทุนการผลิตในไทยต่ำสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก
6. เป็นแหล่งวัตถุดิบที่สำคัญ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร ซึ่งส่วนมากจะเป็นการต่อยอดจากการส่งออกวัตถุดิบในไทย
7. ความพร้อมของอุตสาหกรรมสนับสนุน

8. ความพร้อมในสาธารณูปโภคพื้นฐาน ทั้งด้านไฟฟ้า ประปา โลจิสติกส์ ฯลฯ
9. การมีศักยภาพแรงงานทักษะของไทย และมีผลิตภาพแรงงานที่ดี
10. การเอื้อสิทธิและประโยชน์จากการลงทุนในไทย ได้แก่ การยกเว้นอากรขาเข้าเครื่องจักร การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 8 ปี โดยไม่จำกัดวงเงิน ฯลฯ

จะเห็นได้ว่า ในการขยายการลงทุนของ SMEs ญี่ปุ่นในไทย ได้ส่งผลกระทบต่อโดยตรงทั้งเชิงลบ และเชิงบวกต่อผู้ประกอบการ SMEs ไทยเป็นอย่างมาก ดังต่อไปนี้

การขยายการลงทุนของ SMEs ญี่ปุ่นในไทย	
ผลกระทบเชิงบวก	ผลกระทบเชิงลบ
<p>ระยะสั้น</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีความต้องการแรงงานไทยมากขึ้น ทั้งแรงงานทักษะและไม่ใช้ทักษะ ส่งผลให้ได้รับค่าจ้างแรงงานเพิ่มมากขึ้น - ธุรกิจสนับสนุนมีโอกาสมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็น ธุรกิจบริการ ล่ามแปลภาษา และแปลเอกสาร ธุรกิจร้านอาหารญี่ปุ่น ธุรกิจบริการทำความสะอาด ธุรกิจโลจิสติกส์ เป็นต้น - ธุรกิจต้นน้ำทั้งด้านการเกษตรและอาหาร มีโอกาสได้รับออเดอร์มากขึ้น เพื่อให้เพียงพอต่อการผลิต 	<p>ระยะสั้น</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีอัตราการหมุนเวียนแรงงานเพิ่มสูงขึ้น (Turn Over) เนื่องจากอาจถูกซื้อตัวไปทำงานให้กับบริษัท SMEs ญี่ปุ่นเพิ่มสูงขึ้น ด้วยค่าจ้างและสวัสดิการที่กว่า - ต้นทุนในการผลิตของ SMEs ไทยจะสูงขึ้น เนื่องจากไม่ได้รับยกเว้นภาษีอากร เพราะไม่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน ประกอบกับไม่ได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุนและการพัฒนาทางเทคโนโลยี ทำให้เสียเปรียบในการแข่งขัน
<p>ระยะยาว</p> <ul style="list-style-type: none"> - เป็นศูนย์กลางของอาเซียนในการผลิตและประกอบชิ้นส่วนในอุตสาหกรรมด้านวิศวกรรมชั้นนำของญี่ปุ่น และเป็นศูนย์กลางในการกระจายสินค้าออกสู่ภูมิภาคอาเซียน ทำให้มีเม็ดเงินลงทุนไหลเข้าประเทศไทยมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้ SMEs ไทยมีต้นทุนในการผลิต และขนส่งสินค้าต่ำลง - ความต้องการแรงงานมากขึ้นในระดับสูงทั้งในระดับอาเซียน จนถึงระดับปริญญาตรีของไทย - มีการพัฒนาผลิตภาพแรงงานอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถรองรับกับการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ ที่นำมาใช้ในไทยเพิ่มมากขึ้น - มีแนวโน้มการลงทุนด้านเทคโนโลยีการผลิตหรือปรับปรุงคุณภาพและความปลอดภัยในอุตสาหกรรมอาหารมากขึ้น ส่งผลให้ Industry Chain ทั้งระบบได้มาตรฐานมากขึ้น - SMEs ไทยอาจได้รับโอกาสในการร่วมเป็น Partnership ในส่วนที่เป็นธุรกิจร่วม (Co-ordination) ด้านการรับช่วงผลิตในด้านชิ้นส่วนประกอบ ซึ่ง SMEs ญี่ปุ่นจะมุ่งเน้นการลงทุนผลิตสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น และผลิตสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงให้กับบริษัทแม่มากขึ้น - มีแนวโน้มนำเอาด้านวิจัยและพัฒนา รวมทั้งนวัตกรรม 	<p>ระยะยาว</p> <ul style="list-style-type: none"> - ขาดแคลนแรงงานเป็นจำนวนมากทั้งในระดับอาชีวะ จนถึงระดับปริญญาตรี ในสาขาเครื่องจักรกลโรงงาน และไฟฟ้า - อาจมีการโยกย้ายแรงงานมากขึ้น จากการเปิดเสรีทางการค้าตามประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในปี 2558 - มีการนำเอาแรงงานทักษะจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีทักษะด้านภาษาอังกฤษเข้ามาแทนแรงงานไทย ทำให้แรงงานไทยเสียเปรียบในการแข่งขันได้ - บริษัทแม่ในไทยอาจสั่งออเดอร์ของบริษัท SMEs ไทยลดลง หรือไม่สั่งออเดอร์เลย ทำให้กำลังการผลิตลดลง จนอาจต้องมีการลดพนักงาน หรือเลวร้ายจนถึงต้องขึ้นปิดกิจการ

การขยายการลงทุนของ SMEs ญี่ปุ่นในไทย

ใหม่ๆ ทางวิศวกรรมเข้ามาในไทยมากขึ้น โดยเฉพาะอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน ประเภทรถปิกอัพ และรถ Eco-Car รวมทั้งอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า ซึ่งจะยกระดับมาตรฐานการผลิตจากระดับ Mass Production หรือ Trial Manufacturing มาเป็น Prototype Design หรือ Applied R&D หรือ Basic R&D ส่งผลให้ SMEs ไทยจะต้องเร่งริบพัฒนาตนเองทั้งด้านเทคโนโลยี การยกระดับมาตรฐานการผลิต ด้านการบริหารจัดการ ฯลฯ เพื่อให้สามารถแข่งขันได้

ข้อเสนอแนะ

1. ในการกำหนดนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมทั้งระบบของภาครัฐ ควรมีการกำหนดในระยะยาว อย่างน้อย 5 – 10 ปี ไม่ควรเปลี่ยนแปลงง่ายๆ ตามสถานการณ์ทางการเมือง เพราะจะทำให้ขาดทิศทางและไม่ไปถึงจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
2. ควรพิจารณาถึงผลกระทบในภาพรวมทั้งระบบ ไม่ว่าจะเป็นด้านสิ่งแวดล้อม ด้านกฎหมายกฎระเบียบ สิทธิประโยชน์ในการลงทุน รวมถึงการป้องกันอันจะส่งผลกระทบต่อธุรกิจ SMEs ไทย เป็นต้น เพื่อศึกษาหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขก่อนที่จะเปิดเสรีทางการค้าอย่างเต็มรูปแบบในปี 2558
3. เร่งพัฒนามาตรการสนับสนุนจากภาครัฐให้เป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกันในทุกๆ ด้าน เช่น อากาศเข้าของวัตถุดิบภาษีเงินได้นิติบุคคล วิชาและใบอนุญาตทำงาน สิทธิประโยชน์ BOI เป็นต้น
4. ควรสร้างความชัดเจนให้กับนักลงทุน ได้แก่ การแก้ไขปัญหาแรงงานขาดแคลนและปัญหาการพัฒนาบุคลากร การปรับปรุงระบบภาษีของไทย และความคืบหน้าของการแก้ไขพระราชบัญญัติศุลกากร เป็นต้น
5. มีการพัฒนาศักยภาพด้านแรงงานทักษะ และผลิตภาพแรงงานไทยให้สูงขึ้น เพื่อรองรับและป้องกันการขาดแคลนแรงงานทักษะ และการโยกย้ายแรงงานอย่างเสรีในอนาคต
6. ส่งเสริมการเชื่อมต่อทางเทคโนโลยีที่เข้ามาในไทยให้มากขึ้น (Technology & Innovation Transfer)

โดยสรุปแล้ว แนวโน้มของ SMEs ญี่ปุ่น ในช่วงครึ่งหลังของปี 2554 มีทิศทางย้ายฐานการผลิตมายังประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น ซึ่งมีการต่อยอดธุรกิจของตนเองจากการเป็นแหล่งวัตถุดิบในการผลิตเพื่อขยายการลงทุน รวมทั้งเป็นบริษัทลูกที่อยู่ในอุตสาหกรรมสนับสนุนของบริษัทแม่ในไทย และอาจส่งผลกระทบต่อ SMEs ไทยในอุตสาหกรรมสนับสนุนที่มีบริษัทแม่เป็นญี่ปุ่น แต่ถ้ามองวิกฤติให้เป็นโอกาสแล้ว จะเห็นว่า ในกรณีที่ SMEs ญี่ปุ่นเข้ามาขยายการลงทุนในไทยนั้น อาจเป็นการนำเอานวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่เป็นหัวใจของการผลิต (Know How) นำมาผลิตในไทยมากขึ้น เพื่อลดความเสี่ยงต่อภัยพิบัติที่เกิดขึ้นรุนแรงบ่อยครั้ง และเป็นปัญหาอย่างเช่นปัจจุบัน ส่งผลให้ประเทศไทยมีโอกาสยกระดับมาตรฐานการผลิตจากระดับ Mass Production หรือ Trial Manufacturing ไปเป็นการผลิตเพื่อการวิจัยพัฒนา การออกแบบผลิตภัณฑ์ รวมทั้งการผลิตสินค้าต้นแบบ เป็นต้น ทั้งนี้ภาครัฐจะต้องส่งเสริม และสนับสนุนกระบวนการถ่ายทอดทางเทคโนโลยีดังกล่าวด้วย

ดังนั้น จะเห็นว่า SMEs ไทยจำเป็นต้องเร่งพัฒนาศักยภาพทั้งในด้านการผลิตและการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและเป็นมาตรฐานสากล เพื่อให้เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ เพราะจะส่งผลดีในระยะยาวก่อนประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) จะเกิดเต็มรูปแบบในปี 2558 และยังเป็นการรองรับการ

ลงทุนของญี่ปุ่น ตลอดจนพัฒนาผลิตภาพแรงงานให้สูงขึ้นไปพร้อมกับแนวโน้มการปรับขึ้นค่าจ้างแรงงาน และพัฒนาศักยภาพและผลิตภาพแรงงานให้สูงขึ้น และเร่งพัฒนามาตรการสนับสนุนจากภาครัฐให้เป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกันในทุกๆ ด้าน เช่น อากาศเข้าของวัตถุดิบ ภาษีเงินได้นิติบุคคล วีซ่าและใบอนุญาตทำงาน สิทธิประโยชน์ BOI เป็นต้น ทั้งนี้ก็เพื่อให้ไทยสามารถรักษาความน่าสนใจในฐานะแหล่งรองรับการลงทุนชั้นแนวหน้าของอาเซียนได้ต่อไปในอนาคต